

Primjena analize financijskih izvješća na primjeru BKS BANK

Krmpotić, Matea

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The Polytechnic of Rijeka / Veleučilište u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:125:943407>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Rijeka Digital Repository - DR PolyRi](#)

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Matea Krmpotić

**PRIMJENA ANALIZE FINANCIJSKIH
IZVJEŠĆA NA PRIMJERU BKS BANK**
(specijalistički završni rad)

Rijeka, 2019.

VELEUČILIŠTE U RIJECI
Poslovni odjel
Specijalistički diplomski stručni studij Poduzetništvo

**PRIMJENA ANALIZE FINANCIJSKIH
IZVJEŠĆA NA PRIMJERU BKS BANK**
(specijalistički završni rad)

MENTOR

Mr. sc. Denis Buterin

STUDENT: Matea Krmpotić

MBS: 2423000120/17

Rijeka, prosinac 2019.

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Poslovni odjel

Rijeka, 1.10.2019.

ZADATAK
za specijalistički završni rad

Pristupnici Matei Krmpotić

MBS: 2423000120/17

Studentici specijalističkog studija Poduzetništvo izdaje se zadatak završni rad – tema specijalističkog završnog rada pod nazivom:

Primjena analize financijskih izvješća na primjeru BKS BANK

Sadržaj zadatka:

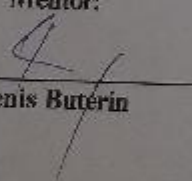
Istražiti relevantne značajke financijskih izvješća u Hrvatskoj s posebnim osvrtom na specifičnosti financijskog izvješćivanja u bankarstvu. Osobitu pozornost posvetiti upravljanju troškovima u toj djelatnosti. Primijeniti analizu financijskih izvješća u ocjeni financijske uspješnosti i boniteta navedene banke te dati preporuke. Rezultate istraživanja sustavno prikazati u zaključku.

Rad obraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta u Rijeci.

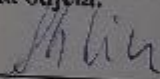
Zadano: 1.10.2019.

Predati do: 15.12.2019.

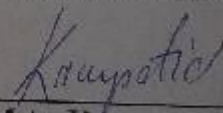
Mentor:

Mr.sc. Denis Buterin

Pročelnica odjela:

Mr.sc. Anita Stilin

Zadatak primila dana: 1.10.2019.

Matea Krmpotić

Dostavlja se:
- mentoru
- pristupnici

IZJAVA

Izjavljujem da sam specijalistički završni rad pod naslovom PRIMJENA ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA NA PRIMJERU BKS BANK izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora Mr. sc. Denisa Buterina.

Ime i prezime

Kumpotic

(potpis studenta)

SAŽETAK

Ovaj završni radi bavi se temom analiziranja financijskih izvještaja s naglaskom na troškove BKS Bank. Nužno je u svakom poduzeću pa tako i u bankama analizirati cjelokupno poslovanje, kako bi se moglo donositi odluke za budućnost. Analiza se provodi na temelju horizontalne analize, vertikalne analize te analize na temelju financijskih pokazatelja.

BKS Bank je neovisna i samostalna banka u procesu donošenja odluka. BKS Bank je na svom matičnom tržištu u Austriji integrirala održivost u svoju osnovnu djelatnost. Nude održive štedne, investicijske i kreditne proizvode.

Ključne riječi: financijski izvještaji, financijski pokazatelji, analiza, troškovi, banka

Sadržaj

1	UVOD	1
2	TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	2
2.1	Bilanca	3
2.2	Račun dobiti i gubitka.....	5
2.3	Izvještaj o novčanom toku	9
2.4	Izvještaj o promjenama kapitala	11
2.5	Bilješke uz financijske izvještaje.....	13
3	TROŠKOVI U BANKARSKOM SEKTORU	14
3.1	Pojmovno određenje troškova	14
3.2	Vrste troškova.....	15
3.3	Evidencija troškova u kontnom planu za banke	16
3.4	Trošak dužničkog financiranja	16
3.5	Oportunitetni troškovi.....	18
4	Analiza financijskih izvještaja	20
4.1	Analiza na temelju financijskih pokazatelja.....	20
4.1.1	Pokazatelji odnosa u bilanci banke	21
4.1.2	Pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka	23
4.1.3	Pokazatelji profitabilnosti	23
4.1.4	Pokazatelji investiranja	24
4.2	Horizontalna analiza	24
4.3	Vertikalna analiza	25
5	PRIMJENA ANALIZE TROŠKOVA NA PRIMJERU BKS BANK	26
5.1	BKS Bank	26
5.2	Organizacijska struktura	27
5.3	Horizontalna analiza	29
5.4	Vertikalna analiza	35

5.5	Analiza na temelju pokazatelja pokazatelja.....	39
6	ZAKLJUČAK	43
	LITERATURA.....	44
	POPIS TABLICA, SLIKA, GRAFIKONA	47

1 UVOD

Financijski izvještaji daju sliku o stanju imovine, kapitala i obveza poduzeća, odnosno, financijskom položaju poduzeća, njegovoj uspješnosti, ispunjavanju poslovnih ciljeva, izvršavanju plana poslovanja te prikaz novčanih tijekova proračuna. Financijski izvještaji temelje se na računovodstvenom procesiranju prošlih poslovnih događaja. Moraju pružiti istinit i fer prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzetnika.

Predmet rada je analiza financijskih izvještaja s naglaskom na troškove BKS Bank.

Cilj rada je provesti analizu na temelju javno objavljenim izvještajima kako bi se dobila slika o poslovanju banke.

Kroz rad će se odrediti pojmovi troškova, temeljnih financijskih izvještaja, pojam analize financijskih izvještaja – horizontalna i vertikalna analiza, te će se analizirati financijska izvješća BKS Bank.

Rad je strukturiran kroz 6 cjelina, u uvodnom dijelu uvodi čitatelja u područje tematike. U drugom dijelu rada navode se temeljna financijska izvješća koja će u nastavku biti analizirana. Treći dio rada bavi se općenito o troškovima i troškovima u bankarskom sektoru, gdje su troškovi pojmovno određeni te klasificirani. U četvrti dijelu je rečeno o analizi financijskih izvješća te su navedeni i objašnjeni financijski pokazatelji. Peti dio obuhvaća praktični dio u kojem je opisana BKS Bank, te analizirana financijska izvješća s naglaskom na troškove. Posljednji dio će donijeti zaključna razmatranja teme ovog rada.

2 TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski izvještaji daju sliku o stanju imovine, kapitala i obveza poduzeća, odnosno, financijskom položaju poduzeća, njegovoj uspješnosti, ispunjavanju poslovnih ciljeva, izvršavanju plana poslovanja te prikaz novčanih tijekova proračuna. Financijski izvještaji temelje se na računovodstvenom procesiranju prošlih poslovnih događaja. Moraju pružiti istinit i fer prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzetnika.

Strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja detaljnije propisuje ministar financija, te se pravila objavljuju u Narodnim novinama. Financijska izvješća nakon što se naprave, čuvaju se trajno u izvorniku. Financijska izvješća registriranih poduzeća u Republici Hrvatskoj prikuplja Financijska agencija (FINA) koja ih obrađuje te objavljuje u Registru godišnjih financijskih izvještaja.

Godišnji financijski izvještaji sastavljaju se za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj godini, a samo se iznimno poslovna godina može razlikovati od kalendarske, ako je to uređeno drugim propisom ili za potrebe poduzetnika. (Vinković Kravaica, Ribarić Aidone, 2009., 99.)

Prema Zakonu o računovodstvu u godišnje financijske izvještaje ubrajamo:

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Izvještaj dobiti i gubitka
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje

2.1 Bilanca

Bilanca (engl. Balance Sheet, njem. Bilanz, franc. bilan, tal. Bilancia) jest statički računovodstveni, odnosno financijski izvještaj kojim se predočava vrijednosno stanje imovine i njezinih izvora (kapitala i obveze) na određeni dan, odnosno dan bilanciranja, a sastoji se od aktivnog i pasivnog dijela. (Vinković Kravaica, Ribarić Aidone, 2009., 100.)

Temelj za otvaranje poslovnih knjiga je bilanca, također, mora zadovoljavati interese vlasnika, vjerovnika, države, poreznih organa itd. Zadaća joj je utvrđivanje imovinskog stanja i omogućavanje otkrivanja financijskih tokova i financijske situacije poduzeća.

Aktivni dio prikazuje vrijednosno stanje imovine, dok pasivni dio stanje vlasničkog kapitala (vlasničke glavnice) i obveza (dugova). Temeljno obilježje dvojnog knjigovodstva uvjetuje bilančnu ravnotežu, odnosno jednakost između aktive i pasive.

Kako bi se utvrdio financijski položaj nekog poduzeća vrlo je bitna struktura imovine, obveza te kapitala pa je stoga važno da bilanca odgovori na još neka pitanja poput: (Žager, K. et al., 2008., 53.)

- Kakva je financijska snaga poduzeća?
- Kakva je likvidnost?
- Kakva je zaduženost poduzeća?
- U kojem je omjeru imovina financirana iz vlastitih i tuđih izvora?
- Kakav je položaj promatranog poduzeća u odnosu na prethodno razdoblje ili u odnosu na poduzeća slične djelatnosti.

Kod banaka aktiva se sastoji od: gotovine i depozita kod HNB-a i kreditnih institucija, blagajničkih zapisa HNB-a, vrijednosnih papira, kredita financijskim institucijama i drugim komitentima, materijalne imovine, kamatnih naknada i ostale imovine.

Pasiva banaka se dijeli na obveze i kapital. Obveze čine: krediti financijskih institucija, depoziti, ostali krediti, derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje, izdani hibridni dokumenti i ostali instrumenti kojima se trguje, kamate i ostale obveze. Kapital čini: dionički kapital, dobit tekuće godine, zadržana dobit, zakonske rezerve, ostale rezerve, nerealizirani dobit/gubitak.

Proučavajući zaduženost treba obratiti pozornost i na neizravno iskazane rizike koje treba znati prepoznati i na njih obratiti pozornost, poput primjerice značajno izražene sredstava koja može sugerirati nadolazeću financijsku krizu, a koja se potom vrlo lako može transformirati u gospodarsku krizu pa se u takvim uvjetima treba posebno oprezno zaduživati (Buterin et al, 2018). Neočekivano snažne posljedice prezaduženosti i bilančnih neravnoteža do izražaja su došle upravo u vrijeme zadnje financijske krize, poznate pod imenom Velika recesija, (Buterin i Buterin, 2014). U tom vremenu bila su ugrožena čitava financijska i bankarska tržišta te je bila dovedena u pitanje i opstojnost pojedinih mirovinskih fondova (Olgić Draženić et al, 2018). Isto tako, važan je tečajni rizik o čemu posebno treba voditi računa kod zaduživanja u stranoj valuti. Na značaj tečajnog rizika ukazuju brojni primjeri, poput onoga iz 2010. godine u Europskoj monetarnoj uniji kad su mjere Europske centralne banke gotovo dovele do pariteta eura i dolara (Buterin et al, 2015).

Stavke aktive i pasive poredane su prema kriteriju opadajuće ročnosti. U aktivni to znači raspored stavki od dugotrajne imovine prema kratkoročnim potraživanjima, a u pasivi to znači raspored stavki od temeljnog kapitala do kratkoročnih obveza.

Slika 1 Bilanca banke

	AKTIVA		PASIVA
Red. br.	Pozicije	Red. br.	Pozicije
1.	Gotovina i depoziti kod HNB	1.	Kredit od financijskih institucija
2.	Depoziti kod bankovnih institucija	2.	Depoziti
3.	Trezorski zapisi i blagajnički zapisi HNB	3.	Ostali krediti
4.	Trgovački portfelj vrijednosnih papira	4.	Izdani dužnički vrijednosni papiri
5.	Krediti financijskim institucijama	5.	Izdani podređeni instrumenti
6.	Krediti ostalim komitentima	6.	Izdani hibridni instrumenti
7.	Investicijski portfelj vrijednosnih papira	7.	Kamate, naknade i ostale obveze
8.	Ulaganja u podružnice i povezana trgovačka društva	8.	Dionički kapital
9.	Preuzeta imovina	9.	Dobit ili gubitak tekuće godine
10.	Materijalna imovina i software	10.	Zadržana dobit (gubitak)
11.	Kamate, naknade i ostala imovina	11.	Rezerve
12.	Posebne rezerve za neidentificirane gubitke	12.	Dobit/gubitak prethodne godine

Izvor Gregurek M., Vidaković N., Bankarsko poslovanje, RRiF plus, Zagreb, 2011., 318

2.2 Račun dobiti i gubitka

Za razliku od bilance, koja prikazuje financijski položaj u određenom vremenskom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke tokom nekog vremenskog razdoblja.

Račun dobiti i gubitka (engl. Profit and Loss Account ili Income Statement ili Financial Statement; njem. Gewin und Verlustrechnung; franc. Compte de resultat; tal. Conto economico ili perdite e profitti) jest računovodstveni izvještaj o prihodima i rashodima poduzeća u izvještajnom razdoblju – suprotne ekonomske kategorije (prihodi i rashodi) sučeljavaju se u cilju utvrđivanja njihove razlike – financijskog rezultata poslovanja. (Vinković Kravaica, Ribarić Aidone, 2009., 120.)

Tablica 1 Obrazac računa dobiti i gubitka

R.br.	Naziv pozicije	201X- 1	201X
1.	Kamatni prihodi		
2.	Kamatni troškovi		
3.	NETO KAMATNI PRIHODI (1-2)		
4.	Prihodi od provizija i naknada		
5.	Troškovi provizija i naknada		
6.	NETO PRIHOD OD PROVIZIJA I NAKNADA (4-5)		
7.	Dobit / gubitak od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke poduhvate		
8.	Dobit / gubitak od aktivnosti trgovanja		
9.	Dobit / gubitak od ugrađenih derivata		
10.	Dobit / gubitak od imovine kojom se aktivno ne trguje, a koja se vrednuje prema fer vrijednosti kroz RDG		
11.	Dobit / gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju		
12.	Dobit / gubitak od aktivnosti u kategoriji imovine koja se drži do dospjeća		
13.	Dobit / gubitak proizišao iz transakcija zaštite		
14.	Prihodi od ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		
15.	Prihodi od ostalih vlasničkih ulaganja		
16.	Dobit / gubitak od obračunatih tečajnih razlika		
17.	Ostali prihodi		
18.	Ostali troškovi		
19.	Opći administrativni troškovi i amortizacija		
20.	NETO PRIHOD OD POSLOVANJA PRIJE VRIJEDNOSNIH USKLAĐIVANJA I REZERVIRANJA ZA GUBITKE (3+6+7+8+9+10+11+12+13+14+15+16+17+18-19)		

21.	Troškovi vrijednosnih usklađivanja i rezerviranja za gubitke		
22.	DOBIT / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (20-21)		
23.	POREZ NA DOBIT		
24.	DOBIT / GUBITAK TEKUĆE GODINE (22-23)		
25.	Zarada po dionici		

DODATAK RAČUNU DOBITI I GUBITKA (popunjavaju banke koje sastavljaju konsolidirani godišnji financijski izvještaj)

1. DOBIT / GUBITAK TEKUĆE GODINE		
2. Pripisana dioničarima matičnog društva		
3. Manjinski udjel (1-2)		

Izvor: Obrada autora

Na početku izvješća nalaze se kamatni prihodi i kamatni rashodi. S obzirom na to da je glavno poslovanje banke plasiranje novca, logičko je i da najviše prihoda dolazi od prihoda na osnovi kamata. Istovremeno banka mora platiti posuđena sredstva i to predstavlja kamatni trošak.

Drugi izvor prihoda su provizije i naknade koje banka ostvaruje u svojem poslovanju. O naknadama je već bilo riječi u poglavlju o platnom prometu i izdavanju kredita. Banka također ima trošak naknada jer se i banka koristi uslugama drugih banaka i drugih poslovnih institucija kako bi obavljala svoju djelatnost.

Poslovanje i strategija banke su umnogome određeni omjerom neto kamatnih prihoda i neto prihoda od provizija i naknada. Komercijalne banke će tako imati više neto kamatnih prihoda, dok će investicijske banke težište staviti na prihode i naknade od provizija. Za investicijske su banke značajan izvor prihoda upravo vlastiti poslovi, poslovi izdavanja vrijednosnica i poslovi preuzimanja i spajanja.

Zajedno neto kamatni prihodi i neto prihodi od provizija i naknada čine prihode iz poslovanja banke. Neto kamatni prihodi za banku bi uvijek trebali biti pozitivni. Negativni neto kamatni prihodi upozoravaju na duboki poremećaj u samoj strukturi poslovanja banke s dalekosežnim negativnim posljedicama. Neto prihodi od provizija i naknada nužno ne moraju biti pozitivni već ovise o načinu poslovanja banke.

Neto kamatni prihodi i neto prihodi od provizija i naknada zajedno čine neto prihode iz poslovanja. Nakon kategorija iz poslovanja banaka u računu dobiti i gubitka slijedi operativno poslovanje banke. Banka, kao i svako drugo poduzeće, mora plaćati troškove: plaće zaposlenika, amortizacije i materijalne troškovi.

Posebno zanimljiv trošak za banku je trošak rezervacija. Banka je dužna praviti rezervacije po lošim plasmanima koji utječu na račun dobiti i gubitka. Ako banka nije u stanju naplatiti sredstva koja je plasirala, netko mora snositi trošak. Kako banka ne može tražiti klijente da se odreknu svojih depozita, trošak loših plasmana mora snositi sama banka. Ovo je posebno bitno zbog mogućeg ponovnog povećanja nezaposlenosti koja u Hrvatskoj ima ciklički karakter. Naime, s povećanjem nezaposlenosti povećat će se vjerojatnost loših plasmana (Škare i Buterin, 2015).

Karakteristika loših plasmana je da su izrazito prociklični. Ekonomski ciklusi utječu na sposobnost klijenata banke da otplate dugove. Ako poduzeće ode u stečaj ili građanin izgubi posao, banka neće moći vratiti plasirana sredstva. Karakteristike recesije suda veliki broj građana izgubi posao, a veliki broj poduzeća ode u stečaj. Stanje ekonomije banke osjete putem kvalitete plasmana, zato su troškovi loših plasmana za vrijeme ekonomskih uspona mali, a za vrijeme ekonomski recesija veliki. Banka se protiv loših plasmana bori kontrolom kvalitete plasmana jer dovoljnom količinom kapitala da može podnijeti gubitke.

Osim recesije, koja je makroekonomski pojam, loši plasmani mogu biti i rezultat mikroekonomskih odluka banke, tj. pogriješno odabrane strategije, neadekvatnih procedura, prevelikoga rizika. Upravo su ovi mikroelementi pokazatelj uspješnih ili neuspješnih banaka.

Račun dobiti i gubitka predstavlja rezultat poslovnih odluka banke. Ako su poslovne odluke banke bile dobre, banka će imati zadovoljavajući račun dobiti i gubitka. A što ako odluke banke nisu bile dobre? Već je spomenuto da je banka suočena s nesigurnošću jer ne može znati hoće li će neki kredit biti vraćen. Drugim riječima, banka je suočena s rizikom, što je predmet poglavlja o rizicima.

2.3 Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku je dinamički financijski izvještaj koji daje informacije o primljenom i danom novcu poduzeća u određenom poslovnom razdoblju, koje je najčešće jednako kalendarskoj godini. (Bešvir, 2008., 10.)

Izvještaj o novčanom toku jedan je od temeljnih financijskih izvještaja računovodstva u kojemu su definirani izvori pribavljanja i uporaba novca poduzeća. U današnjem poslovnom svijetu novac je jedan od najvažnijih čimbenika poslovanja poduzeća. Pomoću novca poduzeće pribavlja sirovine i materijal potreban za proizvodnju, pomoću novca poduzeće podmiruje svoje dospjele obveze i za novac poduzeće prodaje svoje gotove proizvode i robu. Iz tih razloga vlasnike poduzeća zanima iz kojih izvora dopijeva novac u poduzeće i u koje svrhe poduzeće taj isti novac troši. Kako bi se to bolje objasnilo, potrebno je sastaviti izvještaj koji govori o izvorima i upotrebi novca i koji nam govori da li poduzeće raspolaže s viškom novca ili u suprotnom slučaju ima manjak novčanih sredstava. Upravo izvještaj o novčanom toku pruža te informacije i uz bilancu poduzeća i računom dobiti i gubitka stvara stvarnu sliku stanja financija u poduzeću.

Izješća o novčanim tijekovima sastoje se od tri dijela: primitci, izdaci i neto novčani tijek. Primitak novca obuhvaća povećanje obveza, povećanje kapitala te smanjenje novčane imovine kojom poduzeće raspolaže. Izdaci, međutim, obuhvaćaju smanjenje obveza, smanjenje kapitala i povećanje novčane imovine. Da bi se došlo do informacije o tome koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz redovnih poslovnih aktivnosti i je li dovoljno za normalno poslovanje, primitci i izdaci novca se selektiraju u izvještaju. (Žager, Žager, 1999., 56.)

Da bi se došlo do informacije o tome koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz redovitih, osnovnih aktivnosti i je li to dovoljno za normalno poslovanje, primici i izdaci se svrstavaju u (Žager, Smrekar, Olujić, 2009., 38.):

- poslovne aktivnosti,
- investicijske aktivnosti,
- financijske aktivnosti

Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje imaju najveći utjecaj na financijski rezultat poduzeća. To su: „novčani primici po osnovi prodaje robe, novčani primici od naknada, novčani izdaci dobavljačima, novčani izdaci zaposlenima, novčani izdaci za premije osiguranja i dr. (Žager, Smrekar, Olujić, 2009., 41.) Novčani tok iz poslovnih aktivnosti pokazuje je li poduzeće u stanju servisirati svoje dugove, a koristan je i za procjenu može li poduzeće podnijeti dodatne troškove.

Investicijske aktivnosti vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini te kratkotrajnoj financijskoj imovini. To su: „novčani primici po prodaji nekretnina, opreme; novčani primici od povrata danih kredita, novčani izdaci za nabavu nekretnina, opreme; novčani izdaci po osnovi kredita danih drugima te novčani izdaci zbog povećanja dugotrajnih potraživanja. (Žager, Smrekar, Olujić, 2009., 44.) Investicijski novčani tok poduzeća pokazuje koliko gotovine se koristi za investicije, odnosno kapitalne izdatke i dugoročne investicije. Ako novčani tok iz poslovnih aktivnosti nije dovoljan da pokrije kapitalne izdatke i dugoročne investicije, potrebno je dodatno financiranje.

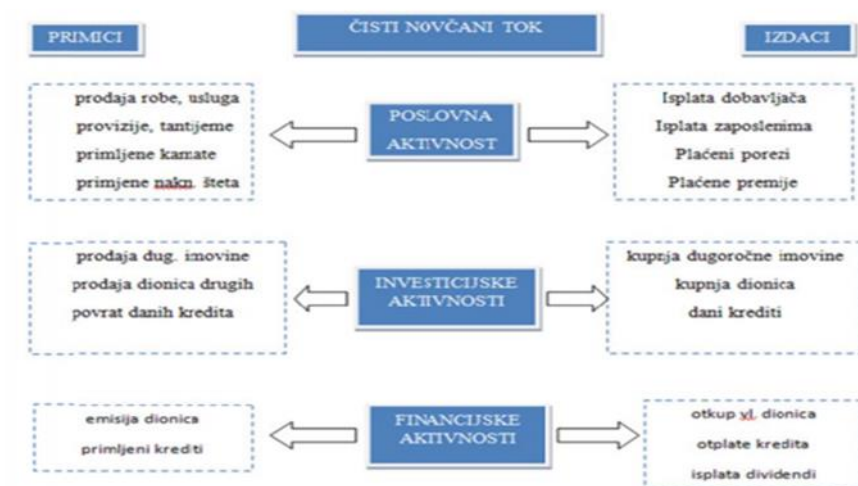
Financijske aktivnosti su aktivnosti vezane uz financiranje poslovanja koje se odnose na promjene vezane uz strukturu obveza i kapitala. To su novčani primici od emisije dionica, novčani primici od emisije obveznica, novčani izdaci za otkup vlastitih dionica, novčani izdaci za dividende, kamate, itd.

Razlika između ukupnih primitaka i ukupnih izdataka je čisti novčani tok. Na temelju čistog novčanog toka može se uočiti prima li poduzeće više novca ili više troši. (Lancaster, C., Stevens, J. L., (2011., 37-46.)

Često se zna dogoditi da u izvještaju računa dobiti i gubitka poduzeća iskažu uspješno poslovanje, to jest iskažu dobit poslovne godine, a imaju problema s podmirivanjem tekućih obveza koje dospijevaju na naplatu. Prihodi i rashodi se u računovodstvu evidentiraju prema pretpostavci nastanka događaja, što znači da su nastali onda da su nastali kada su zarađeni a ne kada je uslijedio stvarni primitak ili izdatak novca. Samim time ako je poduzeće prodalo neki proizvod ono bilježi prihod od prodaje odmah, ali ne bilježi primitke od prodaje jer subjekt koji je platio taj proizvod nije podmirio odmah obvezu prema poduzeću. (Žager, Žager, 1999., 56.)

Kao najčešći primici poduzeća u financijskim aktivnostima navode se: • novčani primici od emisije dionica, obveznica i drugih vrijednosnih papira • te novčani primici od primljenih kredita. (Čular, 2015., 44.)

Slika 2 Shema novčanog toka

Izvor: Žager, L., Žager., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 154.

2.4 Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice jedan je od temeljnih financijskih izvještaja, koje iskazuje povećanje ili smanjenje ukupne imovine koja pripada dioničarima tj. članovima trgovačkoga društva. (Vinković Kravaica, Ribarić Aidone, 2009., 149.)

Izvještaj o promjenama glavnice sadržava promjene uloženog kapitala, zarađenog kapitala i izravne promjene u kapitalu (mimo računa dobiti i gubitka). Uloženi kapital i zarađeni kapital čine kapital poduzeća, a ukupni kapital poduzeća se dijeli na šest potpozicija. Potpozicije ukupnog kapitala su: (Žager, et al., 2008., 87.)

I. Upisani kapital

II. Premije na emitirane dionice (kapitalni dobitak)

III. REVALORIZACIJSKA REZERVA

IV. REZERVE

1. zakonske rezerve

2. rezerve za vlastite dionice

3. statutarne rezerve

4. ostale rezerve

V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK

VI. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆE GODINE

Informacije o politici raspodjele zarada na dio koji se isplaćuje vlasnicima i dio koji ostaje u poduzeću (zadržana dobit) daje izvještaj o promjenama glavnice. U bilanci poduzeća na strani pasive iskazuje se stanje glavnice koja predstavlja neto vrijednost imovine. Budući da u razdoblju od početka (01.01.) do kraja obračunskog razdoblja (31.12.) nastaju poslovni događaji koji uzrokuju povećanje i smanjenje salda kapitala, investitore zanima koji su događaji uzrokovali promjene komponenata kapitala, a upravo to prikazuje izvještaj o promjenama glavnice.

2.5 Bilješke uz financijske izvještaje

Posljednji financijski izvještaj koji su poduzetnici obvezni izraditi za poslovnu godinu uz bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku i izvještaj o promjenama glavnice jesu bilješke uz financijske izvještaje. „One dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja nekih pozicija u tim izvještajima. Tako, primjerice, u bilješkama trebaju biti prikazane metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od postavljenih metoda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom učinaka tih odstupanja. (Žager, et al., 2008., 89.)

Bilješke daju tekstualne opise ili podzbrojeve stavki objavljenih u temeljnim financijskim izvještajima te informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uvjete za priznavanje u tim izvještajima. Informacije prikazane u bilješkama nisu prikazane ni u kojem drugom financijskom izvještaju, a nužne su za razumijevanje ostalih financijskih izvještaja i ocjenu poslovanja te omogućuju dodatne analize poslovanja poduzeća koje su neophodne za istinito i fer izvještavanje.

3 TROŠKOVI U BANKARSKOM SEKTORU

3.1 Pojmovno određenje troškova

Troškovi se u računovodstvenom rječniku definiraju kao „izdaci za dobra i usluge neophodne da bi se izveo poslovni proces u određenom poslovnom sustavu“, a prema međunarodnim računovodstvenim standardima kao „iznos novca ili novčanih ekvivalenata, koji su isplaćeni po fer vrijednosti, ali i druge naknade u zamjenu za nabavu imovine u vrijeme njena stjecanja ili izgradnje“. (Gulin, et al., 2011., 47.) Računovođe definiraju troškove kao resurse koji se moraju žrtvovati da bi se postigao određeni cilj. (Horngren, et al., 2012., 27.) Troškovi se evidentiraju u trenutku nastanka, odnosno prema načelu nastanka događaja, a ne prilikom izdatka za njihovo podmirenje. Za potpuno razumijevanje pojma troška potrebno je razlikovati pojmove utroška, izdatka i rashoda koji se često pogrešno poistovjećuju s troškom. Utroškom se smatraju fizička ulaganja materijalnih vrijednosti i dobara u stvaranju učinaka, na primjer proizvoda ili usluga. Utrošak se izražava u naturalnih jedinicama, dok se trošak izražava u novčanim jedinicama. Nadalje, pojam izdatak vezuje se uvijek uz novčanu osnovu odnosno smanjenje novčanih sredstava, tj. odljev novca iz poslovnog subjekta (na primjer, plaćen je račun za električnu energiju s žiro-računa), a trošak se evidentira po načelu nastanka događaja. (Broz Tominac, et al., 2015., 8.) Izdatak može nastati prije troška, nakon troška, u vrijeme nastanka troška ili uopće ne mora biti povezan s nastankom troška. Rashodi su negativna stavka računa dobitka/gubitka i mogu se definirati kao žrtvovani resursi u stvaranju prihoda kojem pripadaju i koji se odnosi na određeno obračunsko razdoblje. (Belak, 1995., 130.) Rashodi se u računu dobiti i gubitka priznaju na temelju povezanosti između nastalog troška i određene stavke prihoda. Ovaj proces se obično naziva sučeljavanje rashoda s prihodima, uključuje istodobno ili kombinirano priznavanje prihoda i rashoda koji proizlazi izravno ili zajednički iz istih transakcija ili drugih događaja, primjerice, razni elementi rashoda koji čine trošak prodanih proizvoda priznaju se istodobno kad i prihod od prodaje proizvoda. (Štahan, et al., 2014., 524.) Rashodi se iskazuju prema načelu nastanka događaja u onom razdoblju na koje se odnose, a ne u razdoblju kad dospijevaju na naplatu. Pojedini autori u ovu kategoriju ubrajaju i pojam gubitka. Gubitak je višak rashoda, u širem smislu te riječi, u odnosu na prihode obračunskog razdoblja, ili višak ukupnog ili odgovarajućeg dijela troškova imovine u odnosu na povezane primitke, ako ih uopće ima, u slučaju prodaje, rashodovanja, ili u

slučaju kada je imovina u potpunosti ili djelomično uništena nesretnim slučajem ili otpisana na neki drugi način. (Polimeni, et al., 1999., 6.)

3.2 Vrste troškova

U računovodstvenoj literaturi postoje različiti kriteriji za podjelu troškova, te oni najčešće ovise o potrebama menadžmenta ili o ciljevima razvrstavanja tih troškova. Međutim, budući da proces upravljanja troškovima ima višestruke ciljeve kao što su, primjerice: planiranje i budžetiranje troškova, procjena budućih rezultata, zadržavanje troškova u prihvatljivim granicama, racioniranje troškova, izbor optimalnih poslovnih alternativa i potrebnih korektivnih postupaka, distribucija odgovornosti za troškove i tome slično, pojavljuju se različiti pristupi u promatranju troškova. (Belak, 1995., 144.)

Od brojnih podjela troškova najznačajnija je ona koja troškove dijeli:

1. prema prirodnim svojstvima,
2. prema ulozi u bilanci stanja,
3. prema mjestima i nositeljima,
4. u odnosu na promjene u razini aktivnosti,
5. za potrebe usporedbe i predviđanja troškova,
6. prema mogućnosti kontrole,
7. prema kalkulativnom obuhvatu,
8. prema svrsi donošenja specifičnih menadžerskih odluka

3.3 Evidencija troškova u kontnom planu za banke

Kontni plan je sistemski pregled naziva i šifri računa kojima se banka služi prilikom evidentiranja nastalih promjena. Koristi se kao podloga za glavnu knjigu a sastoji se od 9 razreda.

Na računima skupine 60 do 63 iskazuju se kamatni i neamatni troškovi, uključujući tečajne razlike na obveze na osnovi pasivne kamate izražene u stranoj valuti (uključujući i valutnu klauzulu), opći administrativni i ostali troškovi.

Na osnovnim računima skupine 64 iskazuju se prihodi/troškovi na neto osnovi koji proizlaze iz tečajnih razlika koje se odnose na glavnice potraživanja i obveza (uključujući i valutnu klauzulu), transakcije s vrijednosnim papirima u trgovačkom portfelju i vrijednosno usklađivanje imovine, troškovi rezerviranja za identificirane i neidentificirane gubitke po kreditima, depozitima, vrijednosnim papirima i potencijalnim obvezama.

3.4 Trošak dužničkog financiranja

Poslovne banke do potrebnih sredstava dolaze putem zaduživanja kod drugih banaka, zaduživanjem na međunarodnom tržištu, emisijom vlastitih dionica i obveznica te primanjem depozita. Prilikom pribavljanja sredstava pojavljuju se i određeni troškovi pa tako imamo trošak dužničkog financiranja te trošak vlasničkog financiranja.

Trošak dužničkog financiranja predstavlja kamatna stopa. Kamata je naknada koju primatelj kredita plaća davatelju zbog toga što se glavnica daje u sadašnjem, a vraća u nekom budućem trenutku. Promatrano s motrišta davatelja kredita, kamata predstavlja prihod koji davatelj ostvaruje davanjem kredita ili pak investiranjem u razne oblike dužničkih vrijednosnih papira. S motrišta primatelja kredita, kamata predstavlja trošak korištenja kredita. (Nikolić, Pečarić, 2012., 93.).

Kod različitih vrsta obveznica postoje i različite strukture kamatnih stopa pa se tako javlja struktura kamatnih stopa prema riziku, struktura kamatnih stopa prema roku, struktura kamatnih stopa prema stupnju likvidnosti i oporezivanju.

Struktura kamatnih stopa prema riziku se dobije tako da se rok dospijeća smatra konstantnim a onda se analiziraju razlike kamatnih stopa na temelju kreditnog rizika,

likvidnosti i oporezivanja. Ukoliko imamo obveznicu sa visokim kreditnim rizikom, postojat će smanjena potražnja za obveznicom samim tim cijena će biti niža a kamatna stopa viša.

Drugi je pristup da se kreditni rizik, stupnjevi likvidnosti i oporezivanje uzmu kao konstante, a razlike između kamatnih stopa raznih obveznica odrede na bazi razlika u rokovima dospjeća (Nikolić, Pečarić, 2012., .115.). Ovakva struktura naziva se struktura kamatnih stopa prema roku.

Dalje, obveznice sa višim stupnjem likvidnosti imat će niže kamatne stope od obveznica sa nižim stupnjem likvidnosti.

Postoje 3 metode obračuna i plaćanja kamata: Dekurzivna, anticipativna i metoda kompenzirajućeg stanja. Kod dekurzivne metode kamate se plaćaju tek nakon isteka određenog vremenskog razdoblja. Za razliku od dekurzivne metode, kod anticipativne metode se to radi na početku određenog vremenskog razdoblja. Dok kod kompenzirajućeg stanja se mora držati dio odobrenog kredita na depozitnom računu.

3.5 Oportunitetni troškovi

U svojoj suštini oportunitetni troškovi podrazumijevaju propuštene prilike prilikom donošenja izbora neke odluke. Odnosno, realizacija neka donesene odluke uvijek donosi nemogućnost realizacije odnosno primjene neke druge odluke u/na poslovanje, što se smatra gubitkom druge prilike, odnosno alternative. Dakle, gledano u ovom aspektu, „oportunitetni trošak prilikom svakog izbora predstavlja propuštenu vrijednost slijedeće najbolje alternative (Kolaković, M., 2003., 36.).

Gledano sa druge, odnosno financijske strane, oportunitetni trošak predstavlja troškove propuštene zarade uslijed propuštanja nekog drugog alternativnog rješenja (odluke) izvan one koja je uistinu donesena. Kada je riječ o knjigovodstvenom obuhvatu ove vrste troška, njegova analiza je ključna prilikom cost-benefit analize.

Za troškovnu stranu cost–benefit analize veliko značenje ima tzv. oportunitetni trošak ili trošak izgubljene zarade. (Barić, V., 2003., 361.) Cost-benefit analiza (CBA) analizira te uzima u obzir sve potencijalne rezultate koje donosi neka odluka, rješenje (npr. investicija). „Ona predstavlja metodu koja omogućava odlučivanje o izboru između različitih oblika korištenja resursa i različitih projekata, na osnovu utvrđivanja ukupnih doprinosa projekata dostizanju ekoloških ciljeva.

Upravo je ova metoda analize od tolikog značaja iz razloga što se ne koristi isključivo za odluke koje se mogu kvantitativno mjeriti nego i za analizu utjecaja onih indirektnih odnosno nemjerljivih utjecaja, rezultata, odnosno troškova.

Kada je riječ o oportunitetnim troškovima, a u svezi sa cost-benefit analizom, vrijedi sljedeće. Naime prilikom izrade složenijih cost-benefit analiza (primjerice analiza prihoda i koristi, odnosno troškova i gubitaka za preko 20 godina), svi se prihodi i gubitci svode na sadašnju vrijednost na temelju koje se izračunava cost-benefit koeficijent.

U ovakvom postupku, koji je jedino sa stručnog stajališta valjan, ključan je izbor diskontne /kamatne/ stope po kojoj se na sadašnju vrijednost svode prihodi i koristi, odnosno troškovi i gubitci. Ta je stopa zapravo oportunitetni trošak, odnosno poželjna stopa povrata za ulagača.

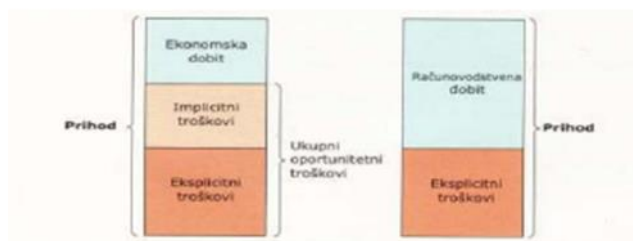
Nadalje, u svezi sa računovodstvenim obuhvatom oportunitetnih troškova, valja istaknuti razliku pogleda na troškove ekonomista te računovodstva. Kada je riječ o troškovima uopće, može ih se podijeliti na implicitne i eksplicitne troškove. Dok se implicitni odnose

na one iznose zarade kojih se menadžment prilikom odlučivanja odriče (oportunitetni trošak), eksplicitni se odnose na one troškove koji se mogu direktno mjeriti, te koji su dio poslovanja poduzeća.

Upravo ovdje leži ključna razlika načina na koji ekonomisti i računovođe analiziraju poslovanje. Dok ekonomisti uključuju i jedne i druge troškove (tako i oportunitetne troškove), računovođe mjere odnosno se bave analizom isključivo eksplicitnih troškova.

Tako je kod ekonomista u analizu prihoda uključena i ekonomska dobit, implicitni te eksplicitni troškovi (koji – izuzev dobiti) čine ukupne oportunitetne troškove, dok analiza prihoda računovođe prihodom podrazumijeva isključivo odnos računovodstvene dobiti i eksplicitnih troškova. (Mankiw, G., 2006., 270) (Slika 3.)

Slika 3 Razlika implicitnih i eksplicitnih (odnosno oportunitetnih) troškova

Izvor: Mankiw, G., Osnove ekonomije, Mate d.o.o., Zagreb, 2006., 270.

Oportunitetni troškovi bitni su kod računa dobitka banke, jer se banka koristi tuđim sredstvima. Naime, banka stvara ukupni prihod prodajom financijskih proizvoda (količina x cijena), a dobit ostvaruje od prinosa na financijske proizvode (kamate i naknade). Za banke je specifično, za razliku od drugih poduzeća, da dobit umanjuju troškovima rezervacija za kreditne rizike (opći i posebni), izdvajanjem pričuva, održavanjem minimalnih deviznih obveza u kratkoročnim deviznim potraživanjima, održavanjem otvorene devizne pozicije u granicama i slično

4 Analiza financijskih izvještaja

Nužno je u svakom poduzeću pa tako i u bankama analizirati cjelokupno poslovanje, kako bi se moglo donositi odluke za budućnost. Analiza se provodi na temelju horizontalne analize, vertikalne analize te analize na temelju financijskih pokazatelja.

4.1 Analiza na temelju financijskih pokazatelja

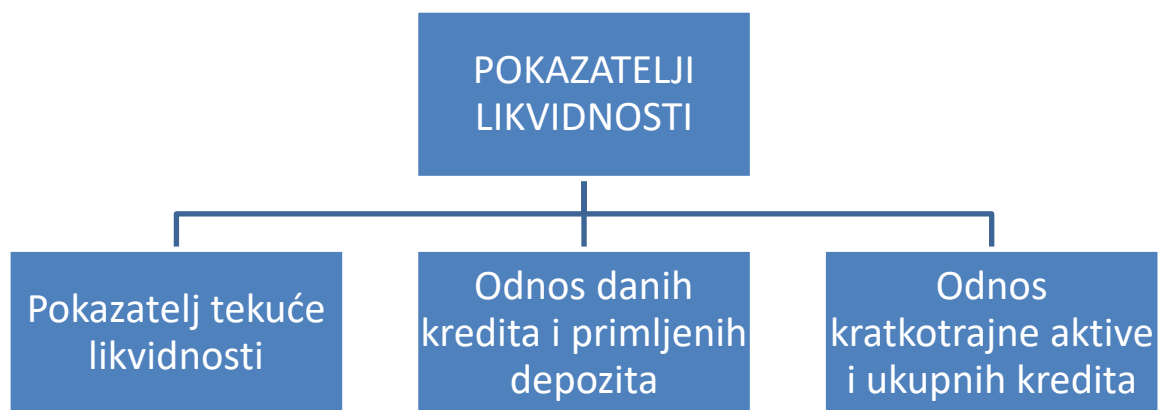
Analiza putem pokazatelja je samo jedan od instrumenata koji se koriste za analizu financijskih izvještaja te predstavljaju dobar temelj za donošenje poslovnih odluka ukoliko su izračunati na fer i objektivnim financijskim izvještajima. Uprava banke mora poznavati čimbenike koji utječu na rezultat poslovanja kako bi se dobila kompletna slika poslovanja. Financijski pokazatelji često se koriste za uspoređivanje uspješnosti različitih poduzeća ali pri usporedbi treba voditi računa o veličini poduzeća. Valja istaći kako je prilikom komparacije kvalitete poslovanja dvaju poduzeća vrlo važno imati na umu kriterij veličine poduzeća (broj zaposlenih, veličina aktive, visina ostvarenih prihoda). (Dečman N., 2012., 446-467.)

Financijski pokazatelji za banke dijele se u 4 skupine: (Žager K., Žager L., 2008., 299.)

- Pokazatelji odnosa u bilanci banke
- Pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka
- Pokazatelji profitabilnosti
- Pokazatelji investiranja

4.1.1 Pokazatelji odnosa u bilanci banke

Grafikon 1 Pokazatelji zaduženosti

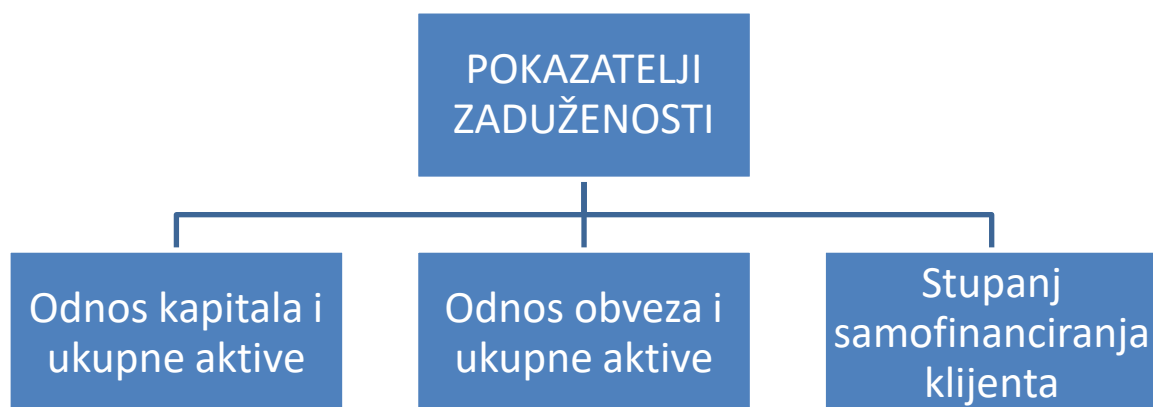

Izvor: Obrada autora

Pokazatelj tekuće likvidnosti pokazuje u kojoj mjeri tekuća aktiva pokriva obveze iz iz tekuće pasive odnosno u kojoj mjeri radno raspoloživi kapital daje sigurnost da će tekuće obveze biti podmirene. Poželjna vrijednost pokazatelja je od 1.8 do 2.

Odnos danih kredita i primljenih depozita poželjno je da iznos bude što manji, ukoliko dani krediti budu veći od primljenih depozita dovodi se u pitanje likvidnost banke.

Grafikon 2 Pokazatelji zaduženosti

Izvor: Obrada autora

Odnos obveza i ukupne aktive mjeri koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora. Optimalna veličina je do 0.5. Što je stupanj zaduženosti veći, to je veći rizik ulaganja u poduzeće.

Stupanj samofinanciranja klijenta je pokazatelj koji mjeri u kojoj veličini se dani krediti i plasmani pokrivaju iz primljenih depozita i kredita. Manja zaduženost se očitava iz većeg iznosa pokazatelja.

4.1.2 Pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka

Grafikon 3 Pokazatelji ekonomičnosti

Izvor: Obrada autora

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda. Pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda, ako je vrijednost pokazatelja manja od 1, to znači da poduzeća ostvaruju gubitak

4.1.3 Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti banke koriste se kako bi se mogli iskazati rezultati poslovanja. Profitabilnost poslovanja rezultat je uspješne realizacije poslovne politike banke.

Dva najčešća i uspješnija pokazatelja profitabilnosti su stopa profitabilnosti prosječne ukupne imovine banke (return on assets, ROA) i stopa profitabilnosti dioničkog kapitala banke (return on equity, ROE)

Stopa profitabilnosti imovine banke (ROA) stavlja u odnos neto dobit (nakon oporezivanja) i prosječnu ukupnu imovinu. Ovaj omjer (stopa prinosa) pokazuje neto dobit kao postotak od ukupne prosječne aktive banke. ROA je bankovna dobit po kuni imovine izražen u lipama. Ako se omjer ROA ostvaruje u redu veličine ≥ 1 , investiranje u dionice takve banke smatra se profitabilnim. (Pavković, 2004., 179-192.)

Stopa profitabilnosti dioničkog kapitala stavlja u odnos neto dobit nakon oporezivanja i prosječni dionički kapital. Ova računovodstvena stopa mjeri povrat na dionički kapital, odnosno u lipama iskazuje bankovnu računovodstvenu dobit po kuni knjigovodstvenog kapitala (ne na cijenu dionice). Vlasnicima banke pokazuje koliku je dobit menadžment banke ostvario po kuni njihova udjela u kapitalu banke. (Pavković, 2004., 179-192.)

4.1.4 Pokazatelji investiranja

Informacije o isplativosti ulaganja u dionice pružaju pokazatelji investiranja. U pokazatelje investiranja ubrajamo zaradu po dionici i dividendu po dionici. Zarada po dionici pokazuje relativnu profitabilnost poduzeća promatranu kroz ostvarenu dobit poslije oporezivanja po jednoj redovitoj dionici. Dividenda po dionici je pokazatelj investiranja promatran s pozicije neposrednog interesa običnih dioničara. Pokazuje iznos dividende po dionici koju će svaki dioničar dobiti.

Osim ovih pokazatelja bankovne profitabilnosti postoje i tržišni pokazatelji.

Omjer tržišne i knjigovodstvene vrijednosti dionice pokazuje koliko poduzeće stvara, a koliko uništava vrijednost. Tržišna vrijednost dionice u odnosu na zaradu po dionici signalizira broj godina nakon kojeg se vraća ulaganje u dionicu. Dividendni prinos predstavlja odnos godišnje dividende i tekuće, tržišne vrijednosti dionice. (Kundid, 2010., 25)

4.2 Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je dobra početna točka u analizi financijskih izvještaja. Koriste se podaci za dvije ili više godina koje se stavljaju u odnos. Prikazuje jasan prikaz kretanja i trendova. U izračunu horizontalne analize prvo se računa razlika između tekuće i prethodne godine, potom izračun te razlike u postocima. (Žager, 1999.)

4.3 Vertikalna analiza

Vertikalna analiza je obični oblik izvješća koji prikazuje:

1. pojedine stavke u novčanom obliku za određeno razdoblje (statička analiza),
2. udio (postotak) pojedine stavke u ukupnom iznosu kojem pripada (strukturna analiza),
3. promjene udjela ukazuju na promjenu fin. strukture poduzeća.
4. postotke koji olakšavaju usporedbu uspješnosti s poduzećima različite veličine.

Kod bilance se aktivna i pasiva izjednačavaju sa 100 te se izračunavaju udjeli pojedinih elemenata aktive i pasive, a kod računa dobiti i gubitka se ukupni prihodi ili neto prodaja izjednačavaju sa 100 i provodi se usporedba bilančnih pozicija kroz dva ili više obračunskih razdoblja. (Žager, 1999.)

5 PRIMJENA ANALIZE TROŠKOVA NA PRIMJERU BKS BANK

5.1 BKS Bank

BKS Bank AG sa sjedištem u Klagenfurtu, Austrija, zapošljava više od 1.100 djelatnika i bavi se obavljanjem bankarskih te leasing poslova na tržištima u Austriji, Hrvatskoj, Sloveniji i Slovačkoj. Pored toga se u Mađarskoj i Italiji nalaze i predstavništva Banke. Poslovna politika BKS Banke usmjerena je ka trajnim ciljevima, s težištem na dugoročnim uspjesima, a ne kratkoročnim dobitcima.

Ulazak BKS Banke na hrvatsko tržište uslijedio je 2002. putem leasing društva - BKS-leasing Croatia d.o.o., a 2006. i na bankarsko tržište akvizicijom tadašnje Kvarner banke d.d. Temeljem odluke skupštine Banke održane 2008. Kvarner Banci je promijenjen naziv u BKS Bank d.d., čime se i formalno označila pripadnost Banke grupaciji BKS Bank. U cilju osposobljavanja Banke za snažniji tržišni nastup, polovinom rujna 2008. godine započinje s radom prva poslovnica Banke u Zagrebu.

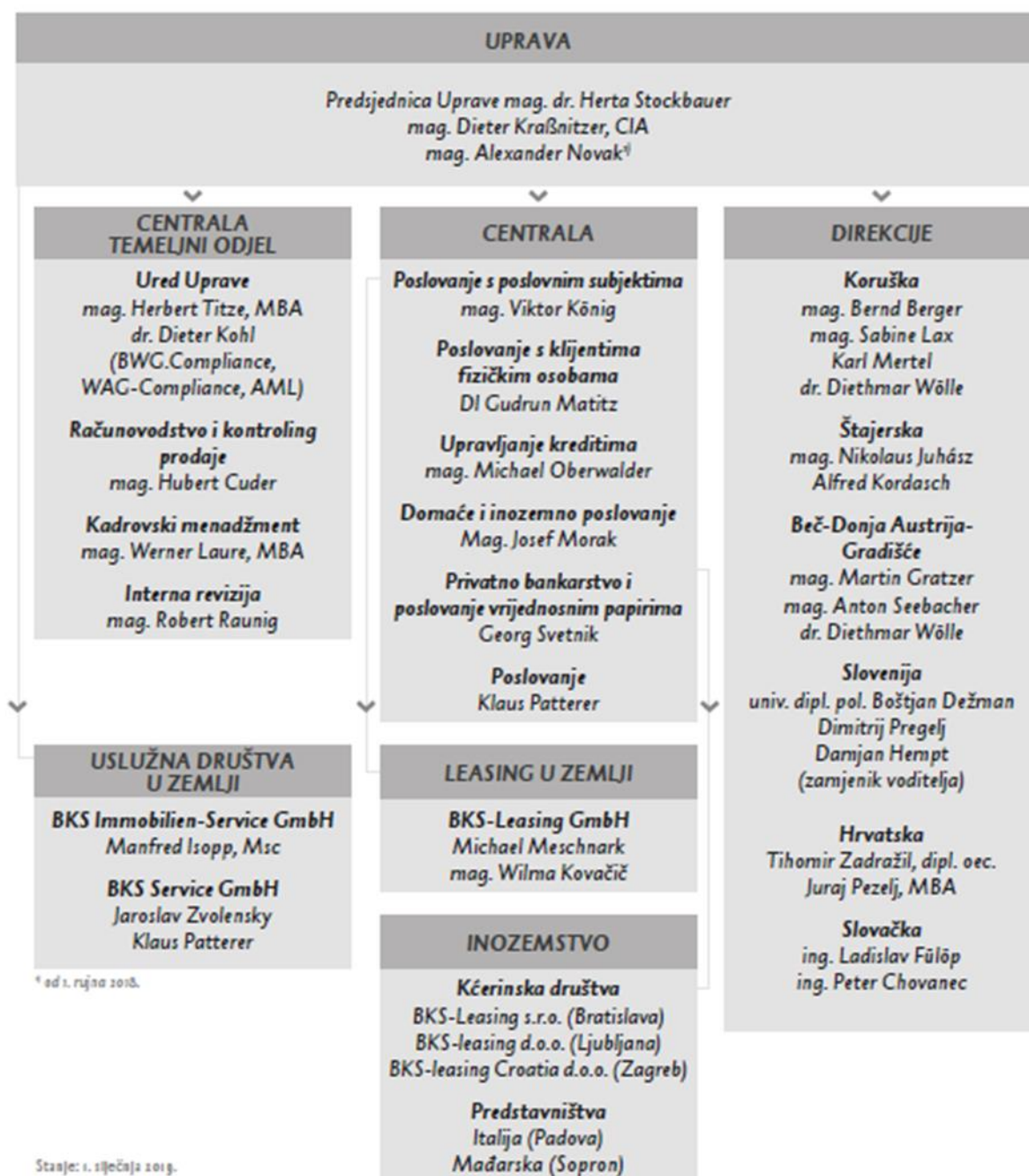
U listopadu 2016. dolazi do pripajanja BKS Bank d.d. i BKS Bank AG te istovremenog osnivanja podružnice u Republici Hrvatskoj, u okviru koje BKS Bank d.d. nastavlja svoje poslovanje. Odluka o pripajanju je prije svega bila motivirana činjenicom da obje banke danas djeluju na jedinstvenom tržištu Europske unije te da BKS Bank AG, kako u Austriji, tako i na tržištima izvan Austrije, posluje putem podružnica.

BKS Bank AG, Glavna podružnica Hrvatska orijentirana je na male i srednje poduzetnike, a potom i na stanovništvo i suvlasnike stambenih zgrada te funkcionira kao univerzalna banka. Podružnica u Rijeci skupa s poslovnicom u Zagrebu skrbi o oko 4.700 klijenata.

Jedno od obilježja poslovne strategije je vrlo visoki stupanj konzervativnosti i sigurnosti u poslovanju i razvoju Banke. S strateškim partnerom, BKS Bank AG iz Klagenfurta, u mogućnosti je još učinkovitije nastaviti svoju strategiju približavanja klijentu uz najviše standarde kvalitete, zadržavajući visoku efikasnost, produktivnost i ekspeditivnost uz prihvatljivu razinu rizika. Razvojnou strategijom je utvrđen ubrzani rast i razvoj te širenje poslovanja na druga područja Hrvatske izvan domicilnog tržišta Primorsko-goranske županije i susjednih županija, uvođenje novih proizvoda i distribucijskih kanala.

5.2 Organizacijska struktura

Tablica 2 Organizacijska struktura BKS Bank

Izvor: www.bks.hr

Uprava na vlastitu odgovornost vodi koncern BKS Bank vodeći računa o interesima dioničara, zaposlenika, klijenata i javnosti. Uprava vodi poslove na osnovi zakona, Statuta i Poslovnika. Uprava određuje stratešku orijentaciju institucije, postavlja ciljeve poduzeća i strategiju poduzeća usklađuje s Nadzornim odborom. Uprava poduzima mjere kako bi osigurala poštivanje svih relevantnih zakonskih odredbi i jamči učinkovito upravljanje rizicima te kontrolu rizika. Cilj Nadzornog odbora jest stručnom kvalificiranošću, raznovrsnošću i osobnom kompetencijom svojih članova optimalno obavljati svoju nadzornu i savjetodavnu funkciju.

Središnji temeljni odjeli, u kojima ured Uprave, kontroling i računovodstvo kao i ljudski potencijali te interna revizija pokrivaju zadaće iz upravljačkih i procesa podrške. Središnji odjeli koji upravljaju prodajom i razvojem novih proizvoda (poslovanje s poduzećima, poslovanje s klijentima fizičkim osobama, privatno bankarstvo i poslovanje vrijednosnim papirima), analiziraju kreditni rizik i kontroliraju (upravljanje kreditima), brinu se o IT rješenjima radi osiguranja stabilnog i sigurnog IT poslovanja i riznica koncerna. Međunarodne podružnice, kćerinska društva i predstavništva koji su dodijeljeni odjelu domaćeg i inozemnog poslovanja. Direkcije Koruška, Štajerska, Beč-Donja Austrija Gradišće, Slovenija, Hrvatska i Slovačka koje su odgovorne za lokalnu prodaju i pripadajuće poslovnice. Uslužna društva, u koja se izdvajaju u backoffice aktivnosti (BKS Service GmbH) i tehničku službu (BKS Service GmbH) i upravljanje građevinarstvom, upravljanje zgradama i voznim parkom (BKS Immobilien-Service GmbH).

5.3 Horizontalna analiza

U nastavku rada prikazana je horizontalna analiza bilance gdje će se uspoređivati dvije godine i prikazane izračunate apsolutne i relativne promjene. Svi iznosi iskazani su u tisućama eura.

Tablica 3 Horizontalna analiza bilance BKS Bank

AKTIVA u tis. EUR			Odnos 2018:2017	
	2017.	2018.	Iznos	%
Gotovinska rezerva	476.589	571.963	95.374	20,01
Potraživanja od kreditnih institucija	97.711	177.248	79.537	81,40
- Upravljanje rizikom za potraživanja od kreditnih institucija		-322		
Potraživanja od klijenata	5.450.150	6.025.858	575.708	10,56
-Upravljanje rizikom za potraživanja od klijenata	-136.992	-107.879	29.113	-21,25
Aktiva trgovinske bilance	9.837	8.045	-1.792	-18,22
(FV) Financijska imovina	1.043.134	NIJE NAVEDENO		
-FI prema fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	78.300	NIJE NAVEDENO		
-FI raspoloživ za prodaju	182.069	NIJE NAVEDENO		
-FI koja se drži do dospijeca	782.765	NIJE NAVEDENO		
Obveznice i drugi vrijednosni papiri s fiksnim prinosom	NIJE NAVEDENO	904.421		
-Upravljanje rizikom za obveznice	NIJE NAVEDENO	-258		
Vlasnički udjeli i drugi vrijednosni papiri s promjenjivim prinosom	NIJE NAVEDENO	135.609		

Udjeli u društvima vrednovanim at equity	520.354	599.668	79.3 14	15,2 4
Nematerijalna imovina	1.638	3.859	2.22 1	135, 59
Dugotrajna materijalna imovina	55.174	53.336	- 1.83 8	- 3,33
Investicijske nekretnine	30.868	34.530	3.66 2	11,8 6
Odgodene porezne obveze	7.873	6.363	- 1.51 0	- 19,1 8
Ostalo aktiva	23.161	22.497	-664	- 2,87
UKUPNA VRIJEDNOST AKTIVE	7.579.497	8.434.938	855. 441	11,2 9
PASIVA			Odnos 2018:2017	
	2017.	2018.	Izno s	%
u tis. EUR				
Obveze prema kreditnim institucijama	694.986	836.489	141. 503	20,3 6
Obveze prema klijentima	4.956.489	5.467.463	510. 974	10,3 1
-od toga štedni ulozi	1.475.137	1.429.395	- 45.7 42	- 3,10
-od toga ostale obveze	3.481.352	4.038.068	556. 716	15,9 9
Sekuritizirane obveze	553.952	571.052	17.1 00	3,09
-od toga fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	84.688	84.744	56	0,07
Pasiva trgovinske bilance	14.608	8.362	- 6.24 6	- 42,7 6
Rezerviranja	123.631	134.485	10.8 54	8,78
Odgodena porezna imovina	127			
Ostalo pasiva	30.542	26.699	- 3.84 3	- 12,5 8
Subordinirani kapital	158.622	179.667	21.0 45	13,2 7
Vlastiti kapital	1.046.540	1.210.721	164. 181	15,6 9
-Vlastiti kapital koncerna	1.046.518	1.210.696	164. 178	15,6 9
-Manjinski udjeli	22	25	3	13,6 4
UKUPNA VRIJEDNOST PASIVE	7.579.497	8.434.938	855. 441	11,2 9

Izvor: Obrada autora

Tablica 3. prikazuje horizontalnu analizu BKS Bank gdje je 2018. godina uspoređivana sa 2017. godinom. Stavka "Iznos" u tablici označava apsolutnu promjenu pozicije "2018. godine" u odnosu na "2017. godine."

Stavka "Gotovinska rezerva" je imala povećanje u 2018. godini od 20,01%, u odnosu na 2017. godinu, dok se stavka "Aktiva trgovinske bilance" umanjila u 2018. godini za 1.792 tis. EUR u odnosu na 2017. godinu, što je smanjenje za 18,22%.

Stavke "Potraživanja od kreditnih institucija" i "Potraživanja od clijenata" u 2018. godini imaju povećanje u odnosu na 2017. godinu. Dok su "Potraživanja od kreditnih institucija" imala povećanje od 81,40%, "Potraživanja od klijenta" su imala povećanje od 10,56%.

Povećanje je bilo i u Pasivi, "Obveze prema kreditnim institucijama" povećale su se za 20,36% u 2018. godini, "Obveze prema klijentima" isto tako za 10,31%. "Pasiva trgovinske bilance" u koju spadaju Negativne tržišne vrijednosti iz derivatnih proizvoda (Valutni poslovi, Poslovi povezani s kamatama, Poslovi osiguravanja u vezi opcije fer vrijednosti) se smanjila u 2018. godini za 42,76% u odnosu na 2017.godinu.

Tablica 4 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka BKS Bank

u tis. EUR			Odnos 2018:2017	
	2017.	2018.	iznos	%
Prihodi od kamata uz primjenu metode efektivne kamatne stope	137.538	141.844	4.306	3,13
Ostali prihodi od kamata i ostali slični prihodi	16.735	18.303	1.568	9,37
Kamatni troškovi i ostali slični troškovi	-33.587	-30.454	3.133	-9,33
NETO PRIHOD OD KAMATA	120.686	129.693	9.007	7,46
Rezerviranja za rizike	-26.724	-18.293	8.431	-31,55
NETO PRIHOD OD KAMATA NAKON REZERVIRANJA ZA RIZIKE	93.962	111.400	17.438	18,56
Prihodi od provizija	53.721	59.906	6.185	11,51
Troškovi provizija	-3.825	-4.439	-614	16,05
NETO PRIHOD OD PROVIZIJA	49.896	55.467	5.571	11,17
Rezultat društava vrednovanih at equity	39.068	44.848	5.780	14,79
Dobit od trgovanja	1.544	280	-1.264	-81,87
Administrativni troškovi	-107.754	-	-6.823	6,33
		114.577		
Ostali operativni prihodi	4.624	6.467	1.843	39,86
Ostali operativni rashodi	-8.376	-8.992	-616	7,35
REZULTAT OD VRIJEDNOSTI FINANCIJSKE IMOVINE/OBVEZE	4.211	-7.852	-2.063	-286,46
Rezultat iz finansijskih instrumenata vrednovanih prema fer vrijednosti	1.300	-2.841	-4.141	-318,54
Rezultat FI raspoložive za prodaju	2.915	NIJE NAVEDENO		
Rezultat FI koja se drži do dospijeca	- 4	NIJE NAVEDENO		
Rezultat od finansijske imovine koja se vodi prema fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (obvezno)	NIJE NAVEDENO	-5.125		
Rezultat iz isknjiženja finansijske imovine vrednovane prema amortiziranom trošku	NIJE NAVEDENO	179		
Ostali prihodi od vrijednosti finansijske imovine/obveza	NIJE NAVEDENO	-65		
GODIŠNJA DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	77.175	87.041	9.866	12,78
Porez na prihod	-9.138	-9.621	-483	5,29
GODIŠNJA DOBIT	68.038	77.420	9.382	13,79
Manjinski udjeli	-3	-3		
GODIŠNJA DOBIT NAKON UDJELA MALIH DIONIČARA	68.035	77.417	9.382	13,79

Izvor: Obrada autor

Tablica 4. prikazuje horizontalnu analizu računa dobiti i gubitka BKS Bank. Iznosi su prikazani u tisućama eura. Stavka "Iznos" prikazuje apsolutne promjene 2018. godine u odnosu na 2017. godinu.

Iz tablice je vidljivo da su prihodi u 2018.godini imali povećanje u odnosu na 2017. godinu, tako stavka "Neto prihod od kamata" se povećala za 7,46% u 2018. godini, dok stavka "Neto prihod od kamata nakon rezerviranja za rizike" je imala veću relativnu promjenu od 18,56% povećanja u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. "Neto prihod od provizija" je imalo promjenu od 11,17% povećanja u 2018. godini.

Stavka "Rezerviranje za rizike" ima smanjenje od 31,55% u 2018.godini u odnosu na 2017. godinu, te stavka "Dobit od trgovanja" isto se umanjila za 1.264 tis. EUR, što je smanjenje od 81,87% u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. Godišnja dobit za 2018. godinu iznosila je 77.420 tis. EUR što je povećanje za 9.382 tis. EUR u odnosu na 2017. godinu.

"Ostali operativni prihodi" u 2018. Godini povećali su se za 39,86% u odnosu na 2017. godinu, te "Ostali operativni rashodi" su se povećali za 7,35%. Najvažniji ostali prihodi iz poslovanja odnose se na nekamatonske prihode od leasinga u iznosu od 1,4 milijuna eura. (prethodna godina: 1,1 mil. EUR), prihode od provizija iz poslova osiguranja u visini od 1,2 mil. EUR (prethodna godina: 1,0 mil. EUR), prihode od najma u visini od 0,1 mil. EUR (prethodna godina: 0,1 mil. EUR). U troškovima je, među ostalim, sadržana naknada za stabilnost od 1,1 mil. EUR (prethodna godina: 1,0 mil. EUR), doprinosi za sanacijski fond od 2,8 mil. EUR (prethodna godina: 2,3 mil. EUR) i doprinosi za fond za osiguranje novčanih uloga u visini 1,9 mil. EUR (prethodna godina: 2,0 mil. EUR).

Administrativni troškovi BKS Bank u 2018. godini iznosili su 114,6 mil. EUR, dok u 2017. godine 107,8 mil. EUR. Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, materijalne troškove i amortizaciju i obračunavaju se na obračunskoj osnovi. Administrativni troškovi povećani su u usporedbi s prethodnom godinom za 6,3 % na 114,6 mil. eura. Najveći udio administrativnih troškova otpada na troškove zaposlenika, koji su sa 74,6 mil. EUR zabilježili porast (+6,5 %) kako je vidljivo na Tablici 5.

Tablica 5 Administrativni troškovi

u tis. EUR	2017.	2018.	Index
ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI	107.754	114.577	106,3
1. Trošak osoblja	70.060	74.628	106,5
- Naknade i plaće	52.394	55.068	105,1
- Socijalna davanja	12.524	12.724	101,6
- Mirovinska davanja	3.765	4.046	107,5
- Ostali troškovi socijalne sigurnosti	1.377	2.790	202,6
2. Operativni troškovi	31.038	32.845	105,8
3. Amortizacija	6.656	7.103	106,7

Izvor: Obrada autora

5.4 Vertikalna analiza

Tablica 6 Vertikalna analiza bilance BKS Bank

AKTIVA u tis. EUR	2017.	2018.	Udio 2017. u %	Udio 2018. u %
Gotovinska rezerva	476.589	571.963	6,288	6,781
Potraživanja od kreditnih institucija	97.711	177.248	1,289	2,101
- Upravljanje rizikom za potraživanja od kreditnih institucija		-322		-0,004
Potraživanja od klijenata	5.450.150	6.025.858	71,906	71,439
-Upravljanje rizikom za potraživanja od klijenata	-136.992	-107.879	-1,807	-1,279
Aktiva trgovinske bilance	9.837	8.045	0,130	0,095
(FV) Financijska imovina	1.043.134	NIJE NAVEDEN O	13,763	
-FI prema fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	78.300	NIJE NAVEDEN O		
-FI raspoloživ za prodaju	182.069	NIJE NAVEDEN O		
-FI koja se drži do dospijeca	782.765	NIJE NAVEDEN O		
Obveznice i drugi vrijednosni papiri s fiksnim prinosom	NIJE NAVEDEN O	904.421		10,722
-Upravljanje rizikom za obveznice	NIJE NAVEDEN O	-258		-0,003
Vlasnički udjeli i drugi vrijednosni papiri s promjenjivim prinosom	NIJE NAVEDEN O	135.609		1,608
Udjeli u društvima vrednovanim at equity	520.354	599.668	6,865	7,109

Nematerijalna imovina	1.638	3.859	0,022	0,046
Dugotrajna materijalna imovina	55.174	53.336	0,728	0,632
Investicijske nekretnine	30.868	34.530	0,407	0,409
Odgodene porezne obveze	7.873	6.363	0,104	0,075
Ostalo aktiva	23.161	22.497	0,306	0,267
UKUPNA VRIJEDNOST AKTIVE	7.579.497	8.434.938	100	100
PASIVA	2017.	2018.	Udio	Udio
u tis. EUR			2017. u %	2018. u %
Obveze prema kreditnim institucijama	694.986	836.489	9,169	9,917
Obveze prema klijentima	4.956.489	5.467.463	65,393	64,819
-od toga štedni ulozi	1.475.137	1.429.395		
-od toga ostale obveze	3.481.352	4.038.068		
Sekuritizirane obveze	553.952	571.052	7,309	6,770
-od toga fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	84.688	84.744		
Pasiva trgovinske bilance	14.608	8.362	0,193	0,099
Rezerviranja	123.631	134.485	1,631	1,594
Odgodena porezna imovina	127		0,002	
Ostalo pasiva	30.542	26.699	0,403	0,317
Subordinirani kapital	158.622	179.667	2,093	2,130
Vlastiti kapital	1.046.540	1.210.721	13,808	14,354
-Vlastiti kapital koncerna	1.046.518	1.210.696		
-Manjinski udjeli	22	25		
UKUPNA VRIJEDNOST PASIVE	7.579.497	8.434.938	100	100

Izvor: Obrada autora

Tablica 6. prikazuje vertikalnu analizu bilance BKS Bank. Iz tablice možemo vidjeti da u aktivni najveću udio zauzima stavka "Potraživanja od klijenata", koji u 2018. godini čini 71,44%, dok je u 2017. godini udio bio 71,91%.

Dok u pasivi najveći udio zauzimaju "Obveze prema klijentima" koje su u 2017. godini činile 65,40% od ukupne pasive, a u 2018. godini 64,82 %, što je za 0,6 promila manje u odnosu na 2017. godinu.

Tablica 7 Administrativni troškovi

u tis. EUR	2015.	2016.	2017.	2018.	2015	2016	2017	2018.
					u %	u %	u %	u %
ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI	105.120	106.428	107.754	114.577	100	100	100	100
1. Trošak osoblja	68.768	69.401	70.060	74.628	65,42	65,21	65,02	65,13
Naknade i plaće	50.871	51.310	52.394	55.068	48,39	48,21	48,62	48,06
Socijalna davanja	13.212	13.806	12.524	12.724	12,57	12,97	11,62	11,11
Mirovinska davanja i Ostali troškovi socijalne sigurnosti	4.685	4.285	5.142	6.836	4,46	4,03	4,77	5,97
2. Operativni troškovi	29.282	30.547	31.038	32.845	27,86	28,70	28,80	28,67
3. Amortizacija	7.070	6.480	6.656	7.103	6,73	6,09	6,18	6,20

Izvor: Obrada autora

U usporedbi 4 godine vidljivo je da najveći udio u administrativnih troškovima zauzimaju troškovi osoblja, dok najmanji amortizacija. Troškovi osoblja uključuju: Naknade i plaće, socijalna davanja, mirovinska davanja i ostali troškovi socijalne sigurnosti. Najveći udio zauzimaju naknade i plaće koje iznose 48,39% od ukupnih Administrativnih troškova u 2015. godini, dok amortizacija za istu godinu iznose 6,73% od ukupnih Administrativnih troškova. Dok 2018. godina nije značajno promijenjena u strukturi Administrativnih troškova tako Naknade i plaće u 2018. godini iznose 48,06% od ukupnih Administrativnih troškova.

Izvjeshće po segmentima podijeljeno je na četiri segmenta: Poslovni klijenti, Klijenti fizičke osobe, Financijska tržišta i Ostalo. Najveći udio administrativnih troškova u izvješću po segmentima ima segment "Klijenti fizičke osobe" što iznose u 2018. godini 51.153 tis. EUR, dok najmanji udio ima segment "Ostalo" koji iznose 6.026 tis. EUR u 2018. godini.

Tablica 8 Izvjeshće po segmentima

u tis. EUR	2017.	Udio (u %)	2018.	Udio (u %)
Klijenti fizičke osobe	51.782	48,06	51.153	44,65
Poslovni klijenti	48.201	44,73	49.985	43,63
Financijska tržišta	5.900	5,48	7.413	6,47
Ostalo	1.872	1,74	6.026	5,26
UKUPNO	107.755	100	114.577	100

Izvor: Obrada autora

5.5 Analiza na temelju pokazatelja pokazatelja

U nastavku je izračunato i grafički prikazano kretanje nekih od pokazatelja na temelju financijskih izvješća.

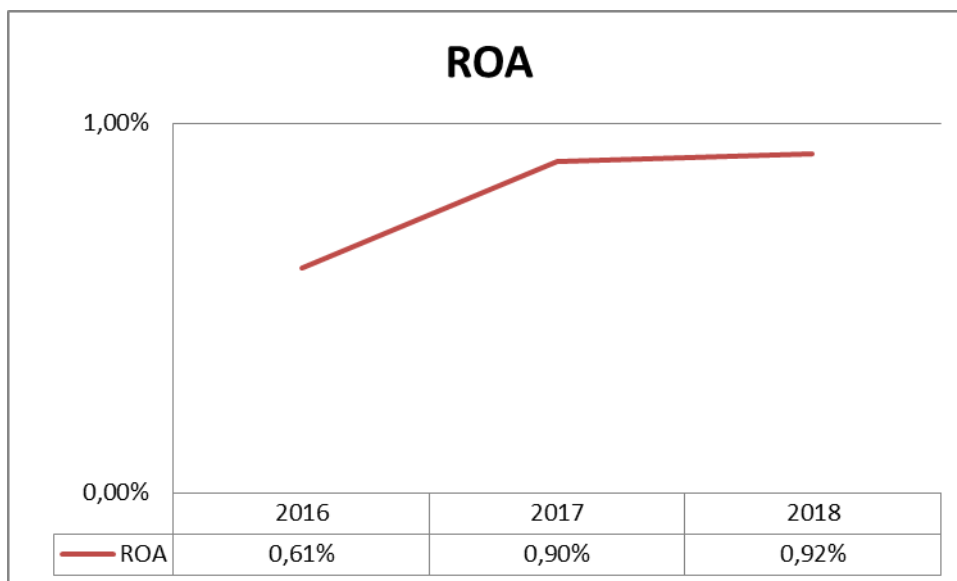
Tablica 9 Stopa profitabilnosti prosječne ukupne imovine banke

GODINA	2016	2017	2018
NETO DOBIT	46184	68038	77420
UKUPNA IMOVINA	7581056	7579497	8434938
ROA	0,61%	0,90%	0,92%

Izvor: Obrada autora

Poduzeće je uspješnije što je veći ROA tj. veća je dobit po 100 kuna imovine (u ovom slučaju eura). U 2016. godini na 100 EUR imovine banke ostvareno je 0,61 EUR dobiti nakon oporezivanja. Ovaj pokazatelj u 2017. se povećao, te tako ostvario 0,90 EUR na 100 EUR imovine dobiti nakon oporezivanja.

Grafikon 4 Rentabilnost ukupne imovine

Izvor: Obrada autora

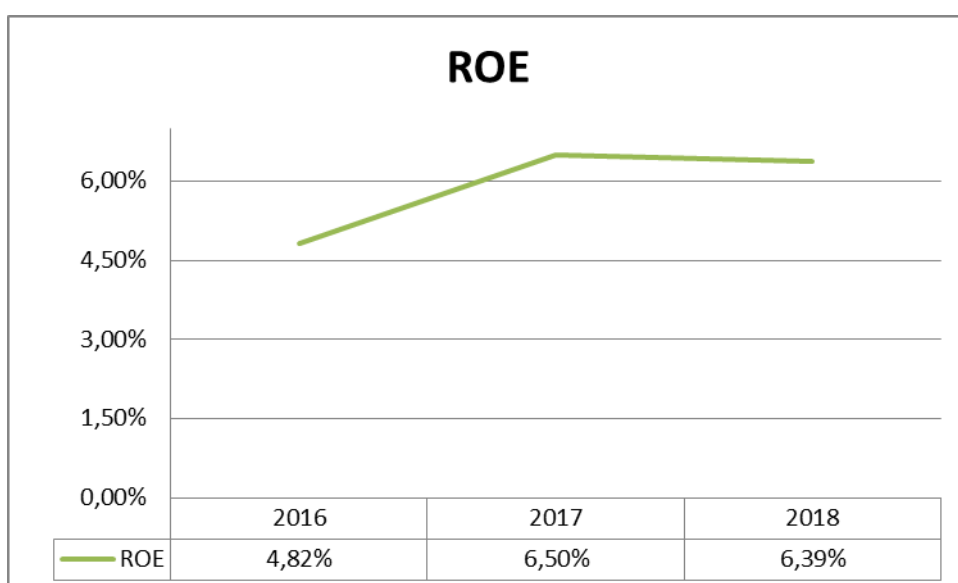
Tablica 10 Stopa profitabilnosti dioničkog kapitala banke

Godina	2016	2017	2018
Neto dobit	46184	68038	77420
Vlastiti kapital	958786	1046540	1210721
Roe	4,82%	6,50%	6,39%

Izvor: Obrada autora

ROE ili stopa profitabilnosti dioničkog kapitala banke pokazuje koliko je kuna dobiti nakon oporezivanja banka ostvarila na 100 kuna kapitala. Najniži pokazatelj je bio u 2016. godini gdje je iznosio 4,82%, dok najviši u 2018. godini iznosio je 6,39%.

Grafikon 5 Rentabilnost vlastitog kapitala

Izvor: Obrada autora

Iz navedenih pokazatelja vidljivo je da BKS Bank ima niže vrijednosti pokazatelja profitabilnosti od poželjne razine što upućuje na slabu efikasnost menadžmenta u upravljanju bankom.

Tablica 11 Odnos kapitala i aktive

Godina	2016	2017	2018
Kapital	958786	1046540	1210721
Ukupna aktiva	7581056	7579497	8434938
Kapital/Ukupna aktiva	0,13	0,14	0,14

Izvor: Obrada autora

Ovaj pokazatelj prikazuje koliko se aktive financira kapitalom i poželjna vrijednost je 0,10. Manja vrijednost znači da se imovina manje financira kapitalom a više zaduživanjem.

Tablica 12 Odnos obveza i aktive

Godina	2016	2017	2018
Obveze	6622270	6532957	7224217
Ukupna aktiva	7581056	7579497	8434938
Obveze/Ukupna aktiva	0,87	0,86	0,86

Izvor: Obrada autora

Pokazatelj odnosa obveza i aktive pokazuje koliko se aktive financira iz obveza i poželjna je što niža vrijednost. Veća vrijednost označava i veću zaduženost. Iz tablica je vidljivo da BKS Bank kontrolira zaduženost i uspijeva je održavati na optimalnoj razini, tako što se imovina financira 86% iz obveza te 14% iz kapitala.

Tablica 13 Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Godina	2016	2017	2018
Ukupni prihodi	221860	214162	226800
Ukupni rashodi	203679	180266	176755
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,09	1,19	1,28

Izvor: Obrada autora

Ovaj pokazatelj mjeri ekonomičnost poslovanja tj. mjeri koliko se ostvari prihoda po jedinici rashoda. Poželjna je što veća vrijednost ovog pokazatelja. Ukoliko je vrijednost veća od jedan, to znači da su prihodi veći od rashoda te da banka posluje ekonomično.

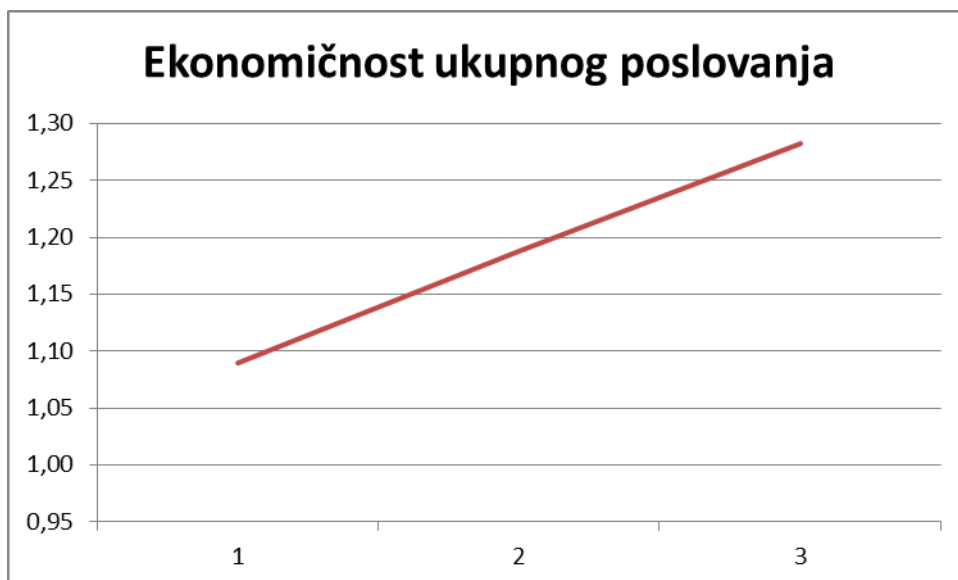
Tablica 14 Odnos kamatnih prihoda i rashoda

Godina	2016	2017	2018
Kamatni prihod	160967	154273	160147
Kamatni rashod	40476	33587	30454
Kamatni prihodi/Kamatni rashodi	3,98	4,59	5,26

Izvor: Obrada autora

Ovaj pokazatelj mjeri koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. U svim godinama prihodi su veći od rashoda, te je vidljivo da BKS Bank ima kontinuirani rast što je vidljivo na grafikonu 6. Tako možemo reći da ekonomičnost BKS Bank je zadovoljavajuća.

Grafikon 6 Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Izvor: Obrada autora

Izračunom financijskih pokazatelja može se zaključiti da BKS Bank kontrolira zaduženost i uspješna je održavati na optimalnoj razini, tako što se imovina financira 86% iz obveza te 14% iz kapitala. Rizik zaduživanja pokazuje opasnost od visokog zaduženja koje bi moglo imati negativan utjecaj na poslovanje BKS Bank, tako bi moglo doći do prodaje aktive iz nužde, a time i gubitaka. No zbog niže vrijednosti pokazatelja profitabilnosti zaključujemo da ima slabu efikasnost menadžmenta u upravljanju.

6 ZAKLJUČAK

Glavni cilj svakog poduzeća tako i banaka je ostvarenje profita. Glavna djelatnost banke je prikupljanje novca i daljnje plasiranje. One imaju važnu ulogu u gospodarstvu svake države zbog svoje aktivnosti na financijskim tržištima. Potrebno je efikasno upravljati troškovima i resursima kako se poslovanje bilo uspješnije.

Financijsko izvještavanje predstavlja output računovodstvenog procesa. S jedne strane imamo računovodstvo kao input koji mjeri i evidentira aktivnost ekonomskog subjekta, dok pak s druge strane financijsko izvještavanje predstavlja komunikaciju tih informacija prema korisnicima istih. Temeljna podloga za analizu su financijska izvješća: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvješće o novčanom toku, izvješće o promjenama glavnice te bilješke uz financijska izvješća.

Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, materijalne troškove i amortizaciju i obračunavaju se na obračunskoj osnovi. Administrativni troškovi povećani su u usporedbi s prethodnom godinom za 6,3 % na 114,6 mil. eura. Najveći udio administrativnih troškova otpada na troškove zaposlenika, koji su sa 74,6 mil. EUR zabilježili porast (+6,5 %). Taj porast troškova posljedica je ponajprije povećanja plaća, kao i povećanja rezerviranja za jubilarne nagrade i posmrtnu naknadu u visini četvrtine godišnje mirovine te primjene novih tablica smrtnosti.

Na temelju obavljenih analiza može se zaključiti da je BKS Bank kontrolira zaduženost i uspijeva je održavati na optimalnoj razini, tako što se imovina financira 86% iz obveza te 14% iz kapitala. Možemo reći da je ekonomičnost BKS Bank zadovoljavajuća. To je vidljivo iz kontinuiranog rasta pokazatelja profitabilnosti. No zbog niže vrijednosti pokazatelja profitabilnosti zaključujemo da ima slabu efikasnost menadžmenta u upravljanju.

LITERATURA

KNJIGE

1. Belak, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, 1995.
2. Bešvir, B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, Zagreb, RRIF , 2008.
3. Broz Tominac, S., et al., Upravljačko računovodstvo – studija slučajeva, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2015.
4. Gulin, D., et al., Upravljačko računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2011.
5. Gregurek M., Vidaković N., Bankarsko poslovanje, RRiF plus, Zagreb, 2011.
6. Kolaković, M., Teorija intelektualnog kapitala, Ekonomski pregledi, 2003., br. 54., str. 36.
7. Mankiw, G., Osnove ekonomije, Mate d.o.o., Zagreb, 2006.
8. Nikolić N., Pečarić M., Uvod u financije, Ekonomski fakultet Split, Split, 2012.
9. Polimeni, S. R., Handy, A. S., & Cashin, A. J., Troškovno računovodstvo, Faber & Zgombić Plus., Zagreb, 1999.
10. Štahan, M. et al., Računovodstvo trgovačkih društava, TEB-poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb, 2014.
11. Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., RAČUNOVODSTVO temelj donošenja poslovnih odluka, Veleučilište u Rijeci, Rijeka, 2009.
12. Žager, K. et al., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia d.o.o., Zagreb, 2008.
13. Žager, K., Smrekar, N., Olujić, A., Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Mikrorad, Zagreb, 2009.
14. Žager. L., Žager, K., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999.

ČLANCI

1. Barić, V., Temeljne odrednice investiranja u obrazovanje odraslih, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Pomorski zbornik, 2003., br. 41., str. 361.
2. Buterin, V., Luležić, E., Buterin, D. (2018), Should Croatia develop its mortgage market? 7th International Scientific Symposium "Economy of Eastern Croatia - Vision and Growth", Osijek : Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet Osijek,
3. Buterin, V., Škare, M., Buterin, D. (2017), Macroeconomic model of institutional reforms' influence on economic growth of the new EU members and the Republic of Croatia, Economic research - Ekonomska istraživanja, 30, 1, 1572-1593
4. Buterin, V., Plenča, J., Buterin, D. (2015), Analiza mogućnosti pariteta eura i dolara, Praktični menadžment, 6, 1, 22-29
5. Buterin, V., Buterin, D. (2014), Hrvatska i bilančna recesija, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 5, 1, 29-38
6. Dečman N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, Vol. 63 No.7-8 kolovoz 2012., Ekonomski pregled, Zagreb, 2012., str. 446-467)
7. Kundid A., Računovodstveno-financijske informacije broj 12, Indikatori profitabilnosti bankovnog poslovanja, Ekonomski fakultet Split, 2010., 17-26.
8. Lancaster, C., Stevens, J. L., Corporate liquidity and the significance of earnings versus cash flow: an examination of industry effects. Journal of Applied Business Research (JABR), 2011., 15(3), 37-46, <http://cluteinstitute.com/ojs/index.php/JABR/article/download/5669/5746>, (12.09.2019.)
9. Olgić Draženović, B., Buterin, V. Buterin, D. (2018), Strukturne reforme zemalja CEE-a u tranzicijskom razdoblju – pouke i zaključci, Zbornik Veleučilišta u Rijeci, 6, 1, 127-142
10. Pavković A., Instrumenti vrednovanja uspješnosti poslovnih banka, Zbornik ekonomskog fakulteta u Zagrebu br. 1., 2004., str. 179-192.

11. Škare, M., Buterin, V. (2015), Modelling and Forecasting Unemployment Non-linear Dynamics Using Spectral Analysis, Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics, 26, 4, 373-383

IZVORI S INTERNETA

1. <https://www.fina.hr/>, pristupljeno 01.09.2019.
2. <https://www.bks.hr/>, pristupljeno 25.08.2019.

POPIS TABLICA, SLIKA, GRAFIKONA

Tablica 1 Obrazac računa dobiti i gubitka.....	6
Tablica 2 Organizacijska struktura BKS Bank.....	27
Tablica 3 Horizontalna analiza bilance BKS Bank	29
Tablica 4 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka BKS Bank.....	32
Tablica 5 Administrativni troškovi.....	34
Tablica 6 Vertikalna analiza bilance BKS Bank	35
Tablica 7 Administrativni troškovi.....	37
Tablica 8 Izvješće po segmentima.....	38
Tablica 9 Stopa profitabilnosti prosječne ukupne imovine banke.....	39
Tablica 10 Stopa profitabilnosti dioničkog kapitala banke	40
Tablica 11 Odnos kapitala i aktive	40
Tablica 12 Odnos obveza i aktive.....	41
Tablica 13 Ekonomičnost ukupnog poslovanja.....	41
Tablica 14 Odnos kamatnih prihoda i rashoda	41
Slika 1 Bilanca banke	5
Slika 2 Shema novčanog toka.....	11
Slika 3 Razlika implicitnih i eksplicitnih (odnosno oportunitetnih) troškova.....	19
Grafikon 1 Pokazatelji zaduženosti	21
Grafikon 2 Pokazatelji zaduženosti	22
Grafikon 3 Pokazatelji ekonomičnosti	23
Grafikon 4 Rentabilnost ukupne imovine.....	39
Grafikon 5 Rentabilnost vlastitog kapitala	40
Grafikon 6 Ekonomičnost ukupnog poslovanja	42